

~~DEPARTEMENTAAL VERTROUWELIJK~~
Minister
E. Lijnzaad, Juridisch Adviseur
- 28/8/13

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

DJZ; DMM; DVB; DAM; COM; DGPZ

TER INFORMATIE

Datum
27 augustus 2013
Onze Referentie
MinBuz - 2013.350929
Opgesteld door
E. Lijnzaad

memo

Militair optreden in Syrië

Aanleiding

Toenemende discussie over de mogelijkheid van militair optreden in Syrië, naar aanleiding van recente aanvallen met chemische wapens op burgerbevolking.

Noodzaak op korte termijn NLse positie te bepalen.

Kern/samenvatting

- 11
-
-
-
-
-
-
-

Toelichting

1. *De rechtmatigheid van optreden zonder Veiligheidsraadmandaat; humanitaire interventie en Responsibility to Protect*

Uitgangspunt bij het gebruik van geweld is dat een (adequaat) volkenrechtelijk mandaat noodzakelijk is. Het geweldverbod (artikel 2 lid 4 Hv) is de hoofdregel, algemeen geaccepteerde uitzonderingen zijn optreden met een mandaat van de

Veilighedsraad op grond van hoofdstuk VII, en uitoefening van het recht op zelfverdediging (artikel 51 Hv). Als sprake is van een blokkade in de Veiligheidsraad en het door het gebruik van een veto niet mogelijk is te komen tot een mandaat voor militair ingrijpen onder Hoofdstuk VII van het Handvest kan mogelijk een humanitaire noodsituatie ontstaan. Dit kan leiden tot een prangende vraag naar een juridisch aanvaardbare grondslag voor militair optreden ten behoeve van humanitaire bescherming.

Datum
27 augustus 2013
Onze Referentie
MinBuza -2013.250929

Over humanitaire interventie oordeelde de regering in 2007, in reactie op het advies Humanitaire Interventie (2000) van de adviesraden AIV en CAVV, dat in een humanitaire noodsituatie militair ingrijpen op morele en politieke gronden gerechtvaardigd zou kunnen zijn, ook al ontbrak vooralsnog een duidelijke juridische basis. In die lijn wordt ook naar humanitaire interventie verwezen in het regeerakkoord *Bruggen bouwen* (p.15, midden).

11

Responsibility to Protect

Sinds het begin van deze eeuw is er in de VN discussie geweest over de notie *Responsibility to Protect* (R2P).

11

Er is veel kritiek geweest op het falen van de internationale gemeenschap om de genocides in Rwanda en in Srebrenica te voorkomen. In 2007 heeft het Internationaal Gerechtshof in de Genocide zaak (Bosnië Herzegovina v Serbia and Montenegro) gespecificeerd wat de inhoud en reikwijdte is van de verplichting voor de partijen bij het Genocideverdrag om genocide te voorkomen. Het Hof heeft onder meer aangegeven dat het verbod op genocide een inspanningsverplichting is voor staten, geen resultaatsverplichting. Staten dienen alle hen redelijkerwijs ter beschikking staande middelen te gebruiken om genocide zo veel mogelijk te voorkomen. Daarbij mogen Staten uitsluitend binnen de grenzen van het internationale recht te handelen. 11

2. *Het verbod op het gebruik van chemische wapens*

Syrië is geen partij bij het Chemische Wapensverdrag (1993) en valt dus niet onder het toezichtregime van de OPCW. Syrië is echter wel partij bij het Gasprotocol van Genève (1925), dat het gebruik van chemische en bacteriologische wapens in gewapend conflict verbiedt. 11

Datum
27 augustus 2013
Onze Referentie
MinBuza -2013.250929

3. Andere grondsloges voor optreden in multilateraal verbond?

In blogs wordt inmiddels gesuggereerd dat voor de juridische onderbouwing van eventueel optreden tegen Syrië ook een beroep zou kunnen worden gedaan op de notie collectieve zelfverdediging (bv. van Turkije). 11

Datum
27 augustus 2013
Onze Referentie
MIRBUZA - 2013 25C029